

Årsberetning Gildeskål kommune

Årsberetning 2014

Innledning

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Årsberetningen avlegges ihht Kommunelovens § 48 og forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 10 der det blant annet heter: ”....Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett...”

Internkontroll og budsjettoppfølging

Den øverste ledergruppen som består av rådmann, økonomisjef og virksomhetsledere. Virksomhetslederne rapporterer månedlig til rådmannen om den økonomiske utviklingen. Større avvik ift. budsjett forklares og evt. forslag på løsning blir lagt frem. Rådmannen legger frem tertialrapporter pr. 30.4. og 30.8. til politisk behandling. Her orienteres om den økonomiske utviklingen og evt. behov for budsjettendringer knyttet til driften. Det rapporteres også på utviklingen av plassert kapital til forvaltning i markedet. I tillegg er det muntlig rapportering om økonomisk status til hvert formannskapsmøte.

Økonomisjefen er i gang med å utarbeide et økonomireglement som vil gjelde for alle virksomheter og enheter i kommunen. Rutiner for budsjettoppfølging og økonomirapportering er ferdig. I tillegg har kommunen eget finansreglement som regulerer låneopptak og plassering av ledig likviditet.

Regnskapsresultat 2014

Gildeskål kommunes driftsregnskap ble avsluttet med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 9 016 299,18. Kommunens brutto driftsresultat er negativt med kr -1 152 091,28 det er negativt fordi kommunens virksomheter har mer utgifter enn inntekter. Kommunens netto driftsresultat er positivt med kr 15 060 140,13 Kommunens finansinntekter fratrukket finansutgiftene gir et overskudd på kr 7 199 617,41 Korrigert for avskrivninger på kr 9 012 614,- og negativt brutto driftsresultat på kr -1 152 091,28 gir dette et netto driftsresultat på kr 15 060 140,13 . Bruk av tidligere års avsetninger og nye avsetninger, de interne

finanstransaksjonene, gir et totalt mindreforbruk på kr 9 016 299,18. Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse.

Resultatene totalt sett for 2014 ser tilfredsstillende ut. Den nærmere analysen nedenfor viser at kommunen har en løpende drift som går med underskudd. Kommunen er avhengig av store finansinntekter og positivt premieavvik på pensjonsbetalingene for å få dette resultatet.

Økonomisk utvikling/ analyse

Årsregnskap for 2014 viser et positivt netto driftsresultat på 15,0 MNOK. Kommunelovens krav (KI § 46 nr 6) til driftsmessig balanse innebærer at budsjettert driftsresultatet **minst** skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. For å kontrollere om kommunen har oppnådd det budsjetterte driftsresultat, bør resultatet først korrigeres for bruk av egenkapital som etter forutsetningene skal dekke driftsutgifter samt korrigeres for avsetning til bundet driftsfond. I tillegg bør det korrigeres for inndekking av tidligere års underskudd.

For å illustrere dette er det foretatt en analyse av netto driftsresultat som vises nedenfor.

Netto driftsresultat og balansekravet	Regnskap 2014	Reg. budsjett 2014	Avvik
Netto driftsresultat	15 060	1 344	13 716
Bruk av bundne fond	1 437	1 881	-444
Bruk av disposisjonsfond	1 425	1 600	-175
Bruk av likviditetsreserve	-	-	-
Bruk av tidligere overskudd	259	-	259
Sum bruk av egenkapital	3 122	3 481	- 360
Inndekking av tidligere års underskudd	285	-	284
Avsetning til bundne driftsfond	6081	2 025	4 056
Avsetning til disposisjonsfond	2 800	2 800	0
Sum pliktige avsetninger	9 166	4 825	4 341
Andel driftsresultat til fri disposisjon	9 016	0	9 016

Tabell 1 - Analyse av netto driftsresultat

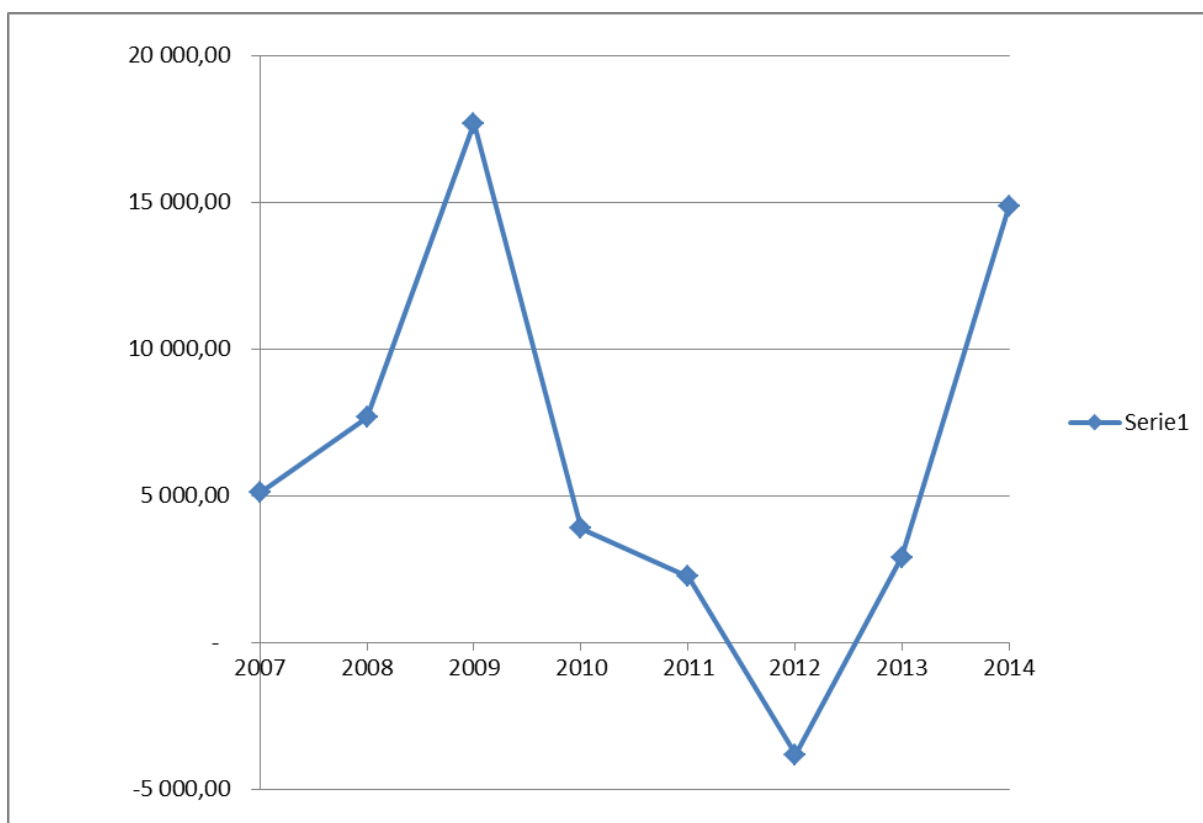
Som tabell 1 over viser er det et positivt avvik mellom regnskap og budsjettert netto driftsresultat på 13,7 Mkr før korrigerings for bruk av egenkapital og avsetning til bundet driftsfond. Etter korrigerings er avviket på 9,0 MNOK. Avviket reduseres med 4,7 MNOK

fordi det er brukt 0,36 MNOK mindre av egenkapitalen enn budsjettet, og at regnskapet viser udisponerte, øremerkede inntekter med krav til avsetning til bundet driftsfond med 4,0 MNOK mer enn budsjettet, samt inndekking av tidligere års underskudd (kulturhuset 2011) på 0,28MNOK

Av netto driftsresultat til fri disposisjon på 11,8 MNOK er 2,8 MNOK avsatt til disposisjonsfond i tråd med budsjettet, og 9,0 MNOK fremkommer da som et regnskapsmessig mindreforbruk.

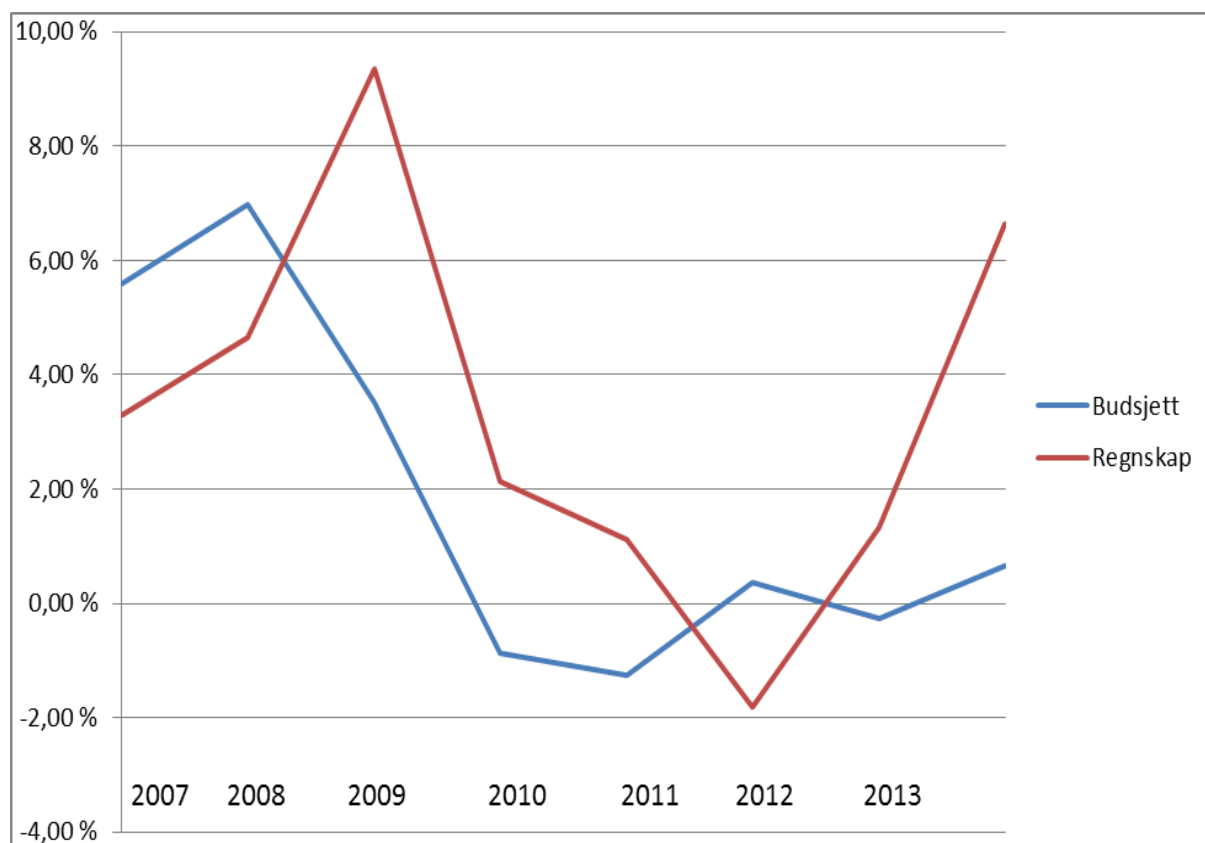
Netto driftsresultat:

Netto driftsresultat viser hva kommunen har igjen til avsetninger og investeringer og er et mål for kommunens økonomiske handlefrihet. Netto driftsresultat skal dekke nødvendige avsetninger til senere år og eventuell egenfinansiering av investeringer. Et mye benyttet nøkkeltall for å vurdere kommunens økonomi er resultatgrad. Resultatgraden er netto driftsresultat i % av driftsinntektene. Teknisk beregningsutvalg for kommunesektoren (TBU) anbefaler en resultatgrad over tid på 3,0 – 3,5 % for at kommunen skal ha den nødvendige handlefriheten.

Figur 1 – Viser utviklingen i netto driftsresultat fra 2007 til 2014

Tall i 1000 kr

år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Budsjett	5,6	6,99	3,51	-0,87	-1,27	0,36	-0,27	0,65
Regnskap	3,29	4,64	9,35	2,12	1,11	-1,83	1,34	6,72

Figur 2 – Viser utviklingen i resultatgrad fra 2007 til 2014 – netto driftsresultat i % av driftsinntekter

Som figur 1 og 2 ovenfor viser har utviklingen i netto driftsresultat og kommunens handlefrihet vært akseptabel med en resultatgrad innenfor anbefalt norm frem til og med 2009. Fra og med 2010 viser resultatgraden en gradvis nedgang og for 2012 er resultatgraden negativ. Kommunen hadde i 2012 et netto driftsresultat på – 3,8 MNOK. Et negativt netto driftsresultat betyr at kommunen ikke klarer å dekke løpende utgifter med løpende inntekter, og den økonomiske handlefriheten er ikke tilstede.

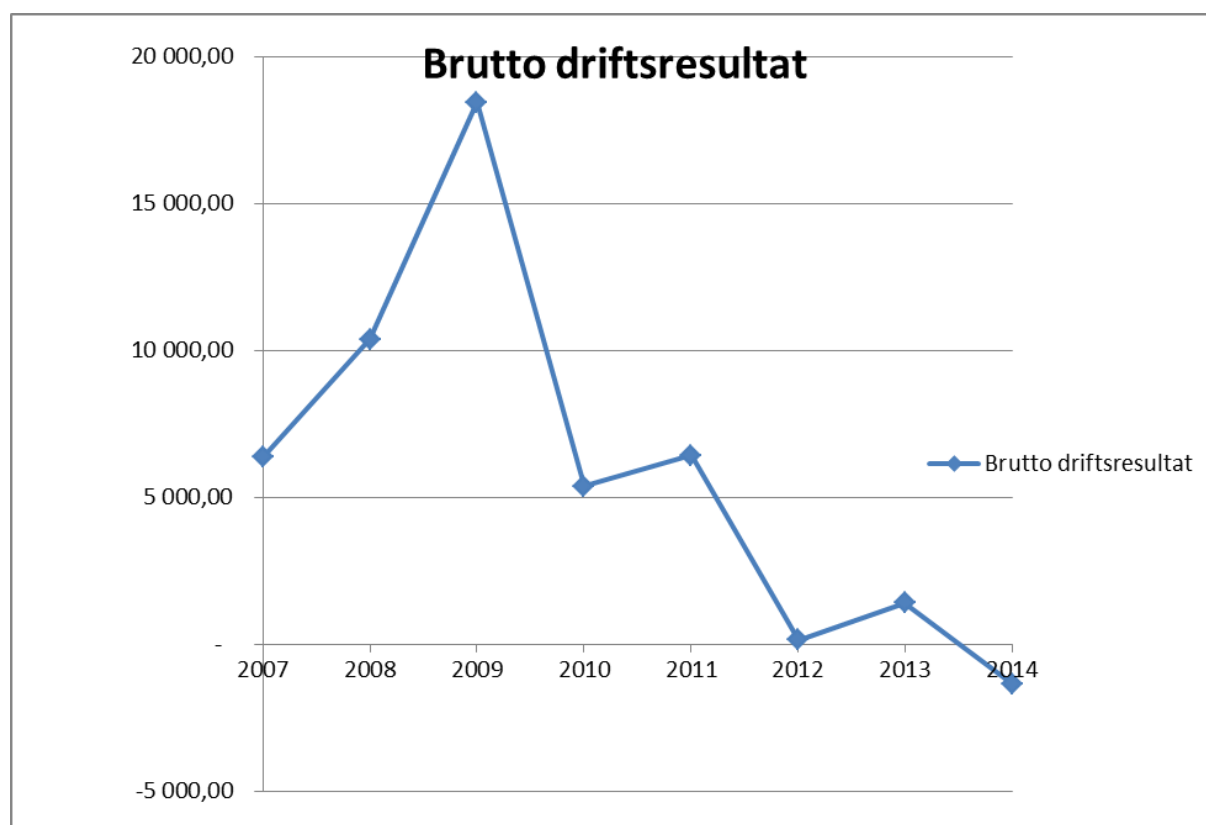
For 2013 er resultatgraden igjen positiv men ikke i det anbefalte nivå. Korrigert resultatgrad for 2013 var på 0,17 %. (analyse av driftsresultat gjort i tabell 1 2013). I 2014 snur dette med en resultatgrad på 6,72. Årsaken finner vi i finansinntektene som for 2014 var over 9 MNOK mer enn budsjettert og renteinntekter som var 1,3 MNOK mer enn budsjettert. Dersom disse finansinntektene hadde blitt slik som budsjettert ville resultatgraden for 2014 vært på ca 2 %.

Dette er også en betydelig resultatforbedring fra 2013 selv om dette ville vært lavere enn anbefalt nivå. Uten finansinntektene fra 2014 men med finansinntekter på tilsvarende nivå som i 2013 ville netto driftsresultat vært negativt med nærmere 4 MNOK og resultatgraden negativ på – 1,7 %. Analysen av netto driftsresultat og resultatgraden viser at kommunen fra 2014 er blitt avhengig av at finansmarkedet gir en årlig avkastning på mer enn 11 MNOK

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av den ordinære driften inkludert avskrivninger på varige driftsmidler. Brutto driftsresultat gir et uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet samt evnen til å avsette midler til senere bruk. Kommunen har fra 2009 hatt en vedvarende fallende trend i utviklingen av brutto driftsresultat.

Dette er et uttrykk for at kommunen gradvis har svekket sin evne til å finansiere driften med driftsinntektene. I 2014 klarte ikke kommunen lenger å finansiere virksomhetenes driftsutgifter med driftsinntektene

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Brutto driftsres.	6 355	10 365	18 432	5 379	6 419	140	1 400	-1 152

Figur 3 Viser utviklingen i brutto driftsresultat 2007-2014

Kommunens brutto driftsresultat for 2014 er negativt med - 1,1MNOK.

Men dette resultatet må korrigeres for bruk og avsetninger til bundne fond.

		Regnskap 2014	Korr Budsj 2014	Regnskap 2013
Driftsinntekter		224 111 684,-	205 556 357,-	216 018 801,-
Driftsutgifter eks avskrvn.	-	216 251 162,-	200 925 211,-	202 495 694,-
Avskrivninger	-	9 012 614,-	0	12 122 463,-
Brutto driftsresultat		-1 152 091,-	4 631 146,-	1 400 644,-
Bruk av bundne fond	+	1 437 018,-	1 880 854,-	2 600 971,-
Bruk av disposisjons fond	+	1 425 885,-	1 600 000,-	200 000,-
Avsetning til bundne fond	-	6 081 602,-	2 025 000,-	5 326 858,-
Korrigert brutto driftsresultat		-4 370 791	6 087 000,-	-1 125 243,-

Tab 2 viser faktisk utvikling i brutto driftsresultat korrigert for bruk og avsetning bundne fond og disposisjonsfondet

Avskrivningene knyttet til Gildeskål kulturhus er ikke lenger med i kommunens regnskaper og avskrivningene i 2014 er 3,1 MNOK lavere enn i 2013. Til tross for dette viser det korrigerte brutto driftsresultatet en negativ utvikling fra 2013 til 2014. Brutto driftsresultat i 2013 var – 1 125 243,- kr situasjonen forverret seg i 2014 og brutto driftsresultatet er nå - 4 370 791,- kr

Kommunen har inntektsført bruk av bundne driftsfond med 1,4 MNOK. Samtidig måtte kommunen avsette 6,0 MNOK til bundne driftsfond. Disse pliktige inntektsføringene og avsetningene medfører at brutto driftsresultat blir 4,6 MNOK dårligere og virkelig brutto driftsresultat er -4,3 MNOK.

Det korrigerte brutto driftsresultat viser at kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet samt evnen til å avsette midler til senere bruk ikke lenger er mulig over ordinær drift.

Den viktigste årsaken til den negative utviklingen er at utgiftene øker mer enn inntektene fra 2013 til 2014. Budsjettet for 2014 inneholdt betydelige endringer og kutt i virksomhetenes utgifter. Planen var å få et positivt brutto driftsresultat i 2014, det har man ikke lyktes med, situasjonen er altså blitt forverret. Vi gjør oppmerksom på note 2 om pensjon. Denne viser at kommunen hadde et positivt premieavvik på til sammen nærmere 8,0 MNOK.

Regnskapsmessig blir dette håndtert ved at kommunens bokførte pensjonskostnader blir redusert tilsvarende (se note 17 regnskapsprinsipper). I 2013 var premieavviket på 1,2 MNOK og i 2012 på 5,0 MNOK. Premieavviket de siste årene har bidratt positivt til brutto driftsresultat, men allikevel har utviklingen i brutto driftsresultat vært negativ.

Utvikling i avdrag knyttet til lånegjeld

Kommunen har gjennomført betydelig investeringer de senere årene. I takt med dette har lånegjelden økt og også avdragene. I 2007 betalte kommunen 4,0 MNOK i avdrag, det utgjorde 2,62% av driftsinntektene. I 2014 betalte kommunen 7,2 MNOK i avdrag og det utgjorde 3,22% av driftsinntektene.

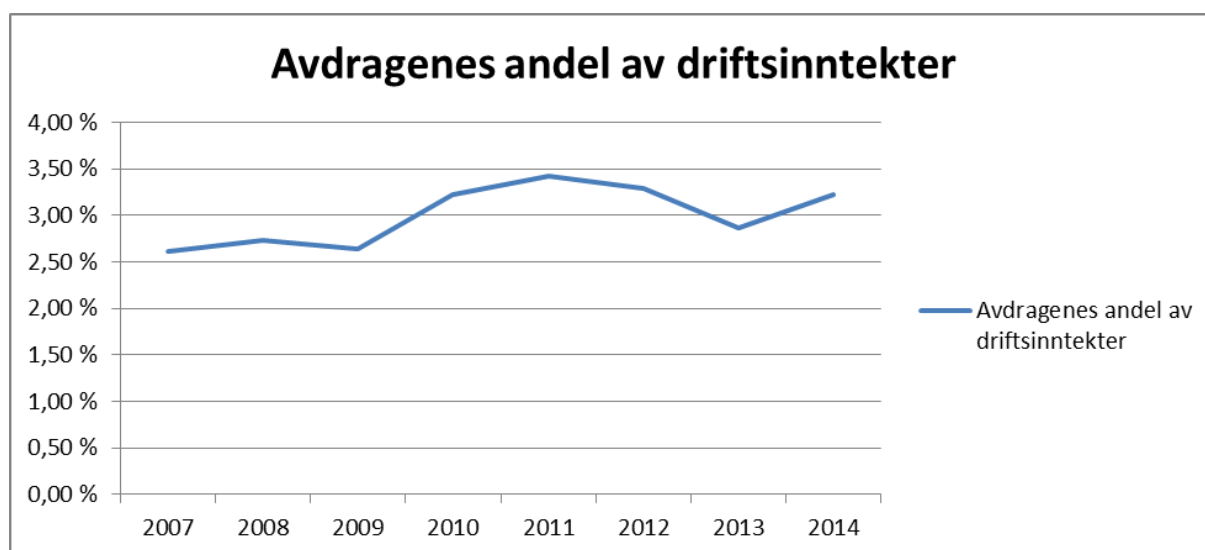

Fig 4 Viser avdragenes andel av driftsinntektene 2007-2014

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Avdrag i NOK	4049	4512	4994	5915	6867	6905	6196	7220
Avdrag i %	2,62 %	2,73 %	2,64 %	3,23 %	3,42 %	3,29 %	2,87 %	3,22 %

Kommunen har i 2014 betalt avdrag i tråd med de låneavtaler kommunen har. Kommunen har derfor betalt 1,6 MNOK mer i avdrag i 2014 enn det en beregning etter reglene om minste avdrag ville gitt, se også note 13. Korrigert for dette ville avdragene i prosent av driftsinntektene i 2014 vært på 2,51 %, tilsvarende nivået i 2007. Avdrag på det nivået

kommunen har per i dag er håndterbart. I tillegg har kommunen muligheten til å bokføre mindre avdrag ved å endre beregningsmåten til reglene om minste avdrag.

Eksterne finanstransaksjoner

Avdrag inngår i kommunens eksterne finanstransaksjoner sammen med rentebetalinger og finansinntekter. Her har kommunen en helt annen og svært positiv utvikling.

Fig 5

Når vi ser på kommunens eksterne finanstransaksjoner ser vi at det var først i 2013 at kommunen fikk finansinntekter av betydning (1,8 MNOK). Men i 2014, etter det første driftsåret med pengene etter Sjøfossensalget plassert i markedet, fikk kommunen finansinntekter på 19,6 MNOK og i tillegg 2,0 MNOK på andre renteplasseringer. Dette har endret bilde totalt fra å gi et negativt resultat på eksterne finanstransaksjoner til et positivt resultat på 7,2 MNOK i 2014. Dette er en forbedring på hele 17,8 MNOK fra 2013

år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Netto renter og avdrag	-7 202	-8 950	-8 222	-10 206	-12 477	-12 245	-10 638	7 199

Figur 5 – Viser utviklingen i netto renter og avdrag fra 2007 til 2014 – finansinntekter minus finansutgifter

Kommunens lånegjeld

Avdragene kommunen betaler følger den avtalte nedbetalingsplanen med hver långiver og i tillegg er det betalt inn ekstra avdrag over investeringsregnskapet. Utvikling i lånegjelden

påvirkes også av nye låneopptak. I 2014 ble det tatt opp nye lån fra Husbanken for videre utlån.

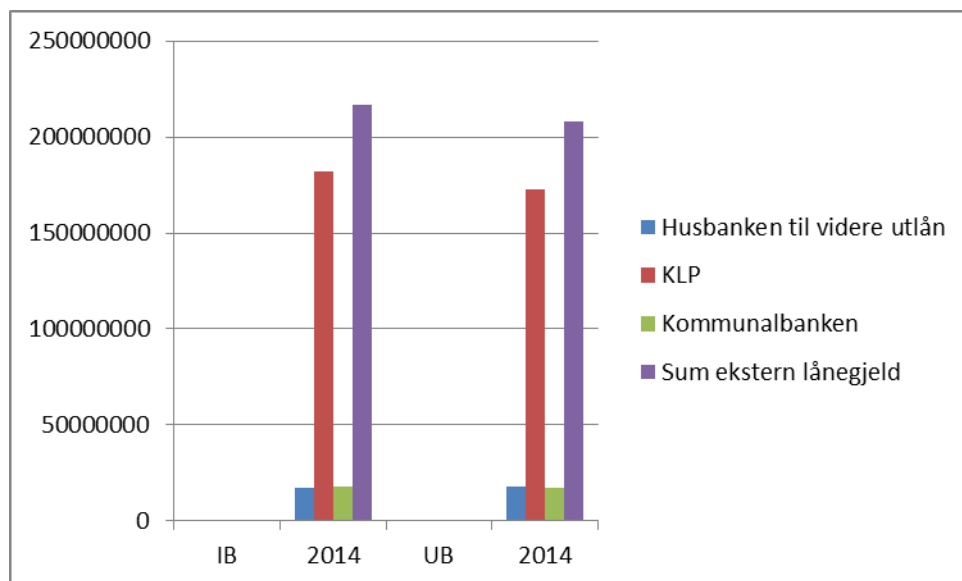

Fig 6 viser endringen i lånegjeld i 2014

Kommunens lånegjeld fordeler seg slik:

Ekstern lånegjeld	
Husbanken til videre utlån	18 042 562,-
KLP	172 926 617,-
Kommunalbanken	17 409 840,-
Sum ekstern gjeld	208 379 019,-

Betalte avdrag	
Avdrag i driftsregnskapet	7 220 800,-
Avdrag i investeringsregnskapet	5 039 868,-
Sum betalte avdrag	12 260 668,-
Nytt låneopptak	4 000 000,-
Endring ekstern lånegjeld	-8 260 668,-

Kommunens eksterne lånegjeld ble redusert fra 216 641 524,- MNOK med 8 260 668,- MNOK til 208 379 019,- MNOK i løpet av 2014. Det ble betalt 12 260 668,- MNOK i avdrag og tatt opp nytt lån på 4 000 000,- MNOK i Husbanken for videre utlån.

Finansforvaltning

Kommunens finansforvaltning utøves i henhold til vedtatt finansreglement. I 2014 er det tatt opp ett nytt lån på 4 MNOK. Lånet er tatt opp i Husbanken og gjelder lån til videre utlån,

startlån. Låneopptaket er i sin helhet selvfinansierende og belaster således ikke kommunes driftsresultat.

Oversikt over lånegjeld pr 31.12.2014

Låneinstitusjon	Lånets formål	Gjeld pr 31.12.2013	Rente pr 1.1.2013	Rente pr 31.12.2013	Herav selvfinansierende lån (VAR – området)
Kommunalbanken	Hovedplan vann	17,4 mill kr	2,446 %	2,03%	17,4 mill kr
Klp	Refinansiering av lån i G.Sp.B., Kommunalbanken og KLP	47,9 mill kr	2,95 %	2,55 %	0,55 mill kr
Klp	Refinansiering av tidligere lån i Kommunekreditt	70,2 mill kr		Fast rente 3,6 % til 2019	9,63 mill kr
Klp	Inndyr skole	54,7 mill kr		Fast rente 3,96 % til 2015	
Husbanken	Serielån	18,0 mill kr	2,084 %	2,182 %	
Sum		208,3 mill kr			27,5 mill kr

Tabell 3 – Viser lånegjeld pr 31.12. 2014

Tall i MNOK

Som tabell 3 ovenfor viser har kommunen til sammen en lånegjeld på 208,3 MNOK. Hele lånegjelden til Husbanken på 18 MNOK er lån til videre utlån (Startlån). Ellers fordeler gjelden seg på investeringer innen VAR-sektoren med 27,5 MNOK og 180,8 MNOK til øvrige investeringer.

Totalt er det tatt opp lån på 71,3 MNOK til Gibos. Av dette vil kommunen etter Husbankens regelverk få kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter tilsvarende et serielån på 25,9 MNOK kr, med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og til den enhver tid gjeldende rentesats i Husbanken.

I forbindelse med renovering/ bygging av Inndyr skole er det tatt opp lån på til sammen 61,6 MNOK kr. Av dette vil kommunen etter Husbankens regelverk få kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter tilsvarende et serielån på 14,4 MNOK, med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og til den enhver tid gjeldende rentesats i Husbanken.

Renter og avdrag

Gildeskål kommune har totalt betalt 7,1 MNOK i renter og 7,2 MNOK i ordinære avdrag i 2014. Av dette gjelder VAR-området (selvfinansierende lån) 0,94 MNOK i renter og 0,95 MNOK i avdrag.

Plassering og avkastning av ledig likviditet

Gildeskål kommune har pr 31.12.2014 327,2 MNOK i ledig likviditet, samt enkeltstående rentepapir med en verdi på 10 MNOK . Nedenfor vises en oversikt over hvor midlene er plassert og hvordan avkastning har vært i 2014.

Avkastning ledig likviditet 31.12.2014

Forvalter	Markedsverdi 31/12	Avkastning	Type forvaltning
KLP	157 038 728	10 251 652	Obligasjon/rentefond
Nordea	96 681 710	5 945 847	Obligasjon/rentefond
Sparbanken	53 629 298	3 461 859	Obligasjon/rentefond
Sum avkastning på instrumenter til aktiv forvaltning		19 659 358	

Forvalter	Beholdning 31/12	Renter	
Obligasjon Gildeskål Sparebank	10 000 000	526 577	Bankinnskudd
KLP Bank (sparekonto)	68 054	162 181	Bankinnskudd
Gildeskål Sparebank (folio)	8 854 568	169 754	Bankinnskudd
Gildeskål Sparebank (særvilkår)	11 468	211 468	Bankinnskudd
SpareBank1 (sparekonto)	743 032	153 597	Bankinnskudd
Sum renteinntekter		1 223 577	

Avkastningen som er vist i tabellen ovenfor gjelder fra 1. januar 2014 til 31. desember 2014. I løpet av året har det pågått en gradvis innfasing av aksjer i porteføljen. Innfasing i aksjemarkedet er ihht de vedtatte rammer i Finansreglementet (maks 35 %) og vil som oftest gi større avkastning, men det kan variere avhengig av markedssituasjonen. Avkastningen fra porteføljen som er til aktiv forvaltning i henholdsvis KLP, Nordea og Sparebanken, inngår fortløpende i forvaltningen eller blir utbetalt. Rentene fra bankene samt obligasjonen i Gildeskål Sparebank blir satt inn på bankkonto til disponering.

Øvrig likviditet som Husbankmidler, Havnekassen, Mentzonie's Velferdsfond og Skattetrekkkonto på til sammen 9,927 MNOK er plassert i Gildeskål Sparebank som er kommunens hovedbankforbindelse. Innskuddsrenten var pr 31.12.2014 på 1,2 %.

Innskuddsrenten på særtilkårskonto var pr 1.1.2014 på 2,96 % og pr 31/12-14 på 3,00 %.

Kommunen har pr 31.12.14 307 MNOK til forvaltning hos eksterne forvaltere. Forvaltning av kapitalen i markedet skjer i tråd med kommunens vedtatte finansreglement. Forvalterne rapporterer månedlig om utviklingen i markedet. Økonomikontoret lager en egen rapport og kontrollerer både utviklingen i porteføljen og at forvalterne er innenfor det mandatet de har i tråd med kommunens finansforvaltning reglement. Økonomikontoret måler også utviklingen hos de tre forvalterne og vurderer dem opp mot hverandre. Det gjennomføres statusmøter med forvalterne der den aktuelle porteføljen går igjennom og forvalteren deler sitt markedssyn med kommunen.

Likviditeten

Likviditeten pr 31.12.14 har forbedret seg betraktelig sammenlignet med situasjonen pr utgangen av 2012. Det vises til likviditetsberegningene under. Som beregningen viser ligger begge likviditetsgrader godt over anbefalt nivå.

Der er vanlig å skille mellom langsiktig likviditet (Likviditetsgrad 1) og kortsiktig likviditet (Likviditetsgrad 2).

Likviditetsgrad

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgrad. Likviditetsgraden sier noe om kommunens evne til å betale de kortsiktige fordringene. Man kan måle dette ytterligere ved å skille ut de mest likvide omløpsmidlene og beregne en likviditetsgrad 2

Likviditetsgrad 1 = OM/KG og dette forholdet bør være >2

Likviditetsgrad 2 = mest likvide OM/KG og dette forholdet bør være >1

Likviditetsgrad 1

	2014 ex finanspl	2014	2013	2012
Likviditetsgrad 1	1,58	8,99	13,38	1,63
Likviditetsgrad 2		6,09	10,8	0,38

Tab 4 Likviditetsgrad

Tabell 4 viser utviklingen i likviditetsgradene siden 2012. Kommunen hadde en betydelig endring i OM i forbindelse med salget av Sjøfossen Energi AS. Tabellen har derfor en egen kolonne (2014 ex finanspl) der beregningen gjøres uten å ta med de 307 MNOK som er plassert hos eksterne forvaltere. Disse pengene inngår ikke i den daglige driften. Men er allikevel tilgjengelig på kort varsel.

Likviditetsgrad 2; - forteller i hvilken grad kommunen evner å betale de mest kortsiktige gjeldsforpliktelser som f. eks lønn til sine ansatte og gjeld til sine leverandører etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 2 viser i praksis i hvor stor grad kommunen er i stand til å betale dine fortløpende utgifter med tilgjengelig bankinnskudd.

Når vi gjør den samme beregningen uten å ta hensyn til det som er plassert i markedet så endrer bildet seg. Denne likviditetssituasjonen samsvarer mer med den informasjonen vi får når vi leser brutto driftsresultat. Et stadig mer negativt brutto driftsresultat vil normalt også forverre likviditetssituasjonen til kommunen.

Budsjettvurderinger

Gildeskål kommunes opprinnelige budsjett er regulert to ganger i løpet av 2014. Her er det forsøkt å ta høyde for de endringer som har oppstått gjennom året både på utgifts- og inntektssiden. Likevel viser de økonomisk oversikter at det er avvik mellom regnskap og regulert budsjett for enkelte utgifts- og inntektsgrupperinger. Årsaken til avvikene vil i grove trekk bli kommentert nedenfor. Det vises her til «Økonomisk oversikt drift» og «Økonomisk oversikt investering».

Driftsregnskapet

Inntekter

Andre salgs- og leieinntekter – positivt avvik på 2,7 MNOK fremkommer i all hovedsak som følge av for lavt budsjetterte inntekter for områdene vann og avløp under HA 6 – Vann og avløp. For øvrige ansvarsområder finner vi små avvik mellom budsjett og regnskap.

Overføringer med krav til motytelse – her fremkommer et positivt avvik mellom regulert budsjett og regnskap på 9,8 MNOK. I denne inntektsgruppen ligger bl.a. refusjoner fra stat, fylke, kommuner og andre private. Avviket fremkommer bl.a. som følge av merinntekt i

refusjon sykelønn, refusjon fødselspenger og refusjon fra staten. Merinntekt fra staten fremkommer i hovedsak under HA 4 – Plan og utvikling der tilskudd til Boligetablering i distriktene inntektsføres. I tillegg er det generert mer i momskompensasjon enn det som er budsjettert.

For øvrige poster innenfor denne inntektsgruppen er det mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Rammetilskudd - negativt avvik på 4,0 MNOK, mens **Skatt på inntekt og formue** viser et positivt avvik på 7,0 MNOK. Økninger i skatteinntekter skyldes både en generell økt skatteinntekt, men for 2014 var det en ekstra økning fra personbeskatning som følge av økte kapitalinntekter hos privatpersoner.

Utgifter

Lønn- og sosiale utgifter - for lønn- og sosiale utgifter fremkommer samlet et merforbruk ifht budsjett på 9,7 MNOK. Dette skyldes i hovedsak økt bruk av vikarer og overtid

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen – utgiftsgruppen viser samlet et merforbruk i forhold til budsjett på 2,8 MNOK. Merforbruket fordeler seg med størst avvik i virksomhetene 3 – Helse og sosial, 7 – Fellestjenester. Det er mindre avvik på de øvrige ansvarsområdene som i det vesentlige henger sammen med manglende kompensasjon for den generelle prisstigningen.

Overføringer – viser et negativt avvik på 1,9 MNOK og fremkommer som følge av at mva føres under dette området og er økt som følge av at kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon (se over). Det største avviket er allikevel overføringer i forbindelse med støtte av næringsvirksomhet der vedtak i kommunestyret ikke har ført til korrigert budsjett, og overføringer innenfor HA 3 – helse og sosial.

Interne finanstransaksjoner/ Avsetninger og bruk av avsetninger – Regnskapet viser at det er avsatt 4,3 MNOK mer enn budsjettert i avsetning til bundne fond. Avviket skyldes pliktige avsetninger som følge av mottatte, ikke benyttede øremerkede midler og merinntekter vann og avløp. I tillegg er det gjort en inndekning av tidligere års underskudd.

Driftsresultat pr hovedansvarsområde (tall oppgitt i MNOK)

Tall i mill. kr		Regnskap	Reg. budsj.	Bto resultat	Nto resultat
HA 1 - Sentraladministrasjonen	Utgifter	4,8	4,4	-0,4	0,0
	Inntekter	1,6	1,2	-0,4	
HA 2 – Oppvekst	Utgifter	54,1	50,3	-3,8	-0,4
	Inntekter	10,3	6,9	-3,4	
HA 3 - Pleie og omsorg	Utgifter	68,0	62,4	-5,6	-1,2
	Inntekter	11,0	6,6	-4,4	
HA 3 – Helse og sosial	Utgifter	29,1	27,6	-1,5	1,9
	Inntekter	13,6	10,2	-3,4	
HA 3 – NAV	Utgifter	4,5	4,2	-0,3	0,2
	Inntekter	0,7	0,2	-0,5	
HA 4 - Plan og utvikling	Utgifter	10,3	8,6	-1,7	-0,1
	Inntekter	5,1	3,5	-1,6	
HA 5 – Kultur	Utgifter	5,0	4,3	-0,7	0,0
	Inntekter	1,8	1,1	-0,7	
HA 6 - Drift og vedlikehold	Utgifter	3,7	4,5	0,8	0,8
	Inntekter	0,2	0,2	-	
HA 6 – Vann og avløp	Utgifter	5,0	4,4	-0,6	1,2
	Inntekter	7,5	5,7	-1,8	
HA 7 – Fellestjenester	Utgifter	18,0	15,7	-2,3	-1,2
	Inntekter	1,6	0,5	-1,1	
HA 8 - Finansielle transaksjoner	Utgifter	51,0	30,7	-20,3	-8,5
	Inntekter	14,2	2,4	-11,8	
HA 9 - Kommunal finansiering	Utgifter	4,8	4,6	-0,2	7,6
	Inntekter	191,0	183,2	-7,8	

Tabell 5 – Viser driftsresultat pr hovedansvarsområde for 2014

Tall i MNOK

HA 2 – Oppvekst: - viser et netto resultat på -0,4. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak sykelønn, mens avviket på inntektssiden skyldes refusjon sykelønn.

HA 3 – Pleie og omsorg: - viser et netto resultat på -1,2. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak sykelønn og overtidslønn, mens avviket på inntektssiden skyldes refusjon sykelønn, økt statstilskudd og økte brukerbetalinger.

HA 3 – Helse og sosial: - viser et netto resultat på 1,9. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak økte leiekostnader, mens avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak økte statlige overføringer.

HA 3 – NAV: Viser et netto resultat på 0,2- Avviket på utgiftssiden skyldes økte overføringer til andre private, mens avviket på inntektssiden skyldes økt refusjon sykelønn og utbedringstilskudd boliger

HA 4 – Plan og utvikling: - viser et netto resultat på -0,1. Avviket på utgiftssiden skyldes pliktig avsetning av husbanktilskudd til bundne fond. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak det samme husbanktilskuddet og økte gebyrinntekter.

HA 6 – Drift og vedlikehold: - viser et netto resultat på 0,8. Avviket er her på utgiftssiden og er en generell reduksjon i utgifter som også gir redusert mva.

HA 6 – Vann- og avløp: - viser et netto resultat på 1,2. Avviket på utgiftssiden skyldes pliktig avsetning til bundne fond. Avviket på inntektssiden skyldes merinntekter på gebyrbelagte tjenester.

HA 7 – Fellestjenester: – viser et netto resultat på -1,2. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak økt bruk av juridisk bistand og konsulenttjenester. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak økte statlige overføringer, refusjon fra kommuner og sykelønn.

HA 8- Finansielle transaksjoner: – viser et netto resultat på -8,5. Avviket på utgiftssiden skyldes regnskapsmessig virkning av udisponert resultat og manglede budsjettering av avskrivninger. Avviket på inntektssiden skyldes at motpost avskrivninger heller ikke er budsjettert, samt økt statlig overføring og økte renteinntekter.

HA 9 – Kommunal finansiering: - viser et netto resultat på 7,6. Avviket skyldes her forholdet mellom økt skatt, redusert rammetilskudd og økte finansinntekter.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse mellom utgifter og inntekter. Nedenfor vil vesentlige avvik kommenteres. Det vises til *Økonomisk oversikt investering* i regnskapet.

Inntekter

Salg av driftsmidler og fast eiendom – det er solgt boliger og tomter for 0,5 MNOK.

Inntektene er ikke budsjettert da dette er en post som vil være variabel fra år til år. Det har vært en tradisjon at slike inntekter blir avsatt til tomtefond såfremt ikke disse blir brukt til kjøp av nye tomter/ boliger i løpet av året. For øvrig skal inntekter i investeringsregnskapet finansiere eventuelle overskridelser eller ikke finansierte utgifter for andre prosjekter.

Det er mottatt spillemidler på 0,8 MNOK som gjelder tidligere omsøkt ifm bygging av kulturhuset. Midlene er øremerket investeringen i kulturhuset og må benyttes til nedbetaling av lån som ble etablert ifm byggingen. Beløpet er avsatt til bundet investeringsfond.

Utgifter

Sum utgifter har et negativt avvik ifht budsjett på 3,8 MNOK. I det alt vesentlige skyldes dette at det at vedtatte investeringer er forskjøvet mellom år. Det vises for øvrig til regnskapsskjema 2B.

Av samme grunn som nevnt ovenfor vil det derfor også fremkomme avvik for bl.a. bruk av lån og fond under postene for finansiering.

Finanstransaksjoner

Utlån - i posten "Utlån" ligger Startlån/ etableringslån til kommunens innbyggere. Det har ikke vært praksis å budsjettere med noe her siden budsjettpostens størrelse vil avhenge av antall søknader og antall innvilgede søknader pr år.

Av samme grunn finner vi avvik under posten **Mottatte avdrag på utlån** samt **Avsatt til bundne fond**.

Næringsfond

Det kommunale næringsfondet hadde pr 1.1.2014 en disponibel saldo på til sammen kr 44.862,-. Vedtatt avsetning til næringsfondet er budsjettert som tilskudd i driftsregnskapet og utdelt i tråd med næringsfondets forutsetninger uten at det samtidig er gjennomført transaksjoner mot selve fondet. Det skulle vært gjort.

Oppsummering

Analysene viser at kommunen er avhengig av finansinntekter på mer enn 11 MNOK hvert år. Dette utgjør ca 3,7 % avkastning og er ikke urealistisk. Med en årlig prisstigning i størrelsesorden 3 %, som på dagens driftsnivå utgjør 6,7 MNOK vil det allikevel raskt bli behov for at finansinntektene øker utover 11 MNOK. Kommunen hadde et positivt pensjons premieavvik på 8,0 MNOK i 2014 dette er bokført som en utgiftsreduksjon. Kommunen er ved utgangen av 2014 avhengig av finansavkastning og positive premieavvik for å unngå underskudd. Dette er en type risiko som en kommune ikke kan leve med over tid.

Kommunens aktivitet er langsiktig med forutsigbare tjenester overfor innbyggerne. Derfor må også finansieringen av virksomheten og tjenesteytingen bestå av langsiktige og forutsigbare inntekter.

Kommunens lånegjeld er på et komfortabelt og håndterbart nivå. I tillegg er det en margin på beregning av avdrag på 1,6 MNOK som gir kommunen en sikkerhet både i forhold til renteoppgang og dersom driftsinntektene ikke klarer å dekke avdragene fullt ut i henhold til låneavtalene.

Kommunens utfordring ligger i at de løpende driftsutgiftene ikke dekkes av de løpende driftsinntektene. Dette må løses ved at driftsutgiftene reduseres med 6-8 MNOK i løpet av 2015-2016. Men samtidig må kommunen arbeide for å få økte driftsinntekter. Dette er et mer langsiktig arbeid fordi det handler om å skape nye arbeidsplasser og øke antall innbyggere.

Likestilling

Kommunen har en stor andel av de ansatte innen de store virksomhetene Oppvekst og kultur og Pleie og omsorg, Barnehager, SFO og pleie.

Fordeling av fast ansatte på kjønn og deltid/ heltid vises i tabellen nedenfor:

Ansatte*)	2014					2013				
	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle
Kvinner	94	43,5	122	56,5	216	89	43,0	118	57,0	207
Menn	13	30,2	30	69,8	43	12	25,5	35	74,5	47
Totalt	107	41,3	152	58,7	259	101	39,8	153	60,2	254

*) Inkl. Gildeskål Eiendom KF med 10 stk. på heltid og 5 på deltid (som i 2013).

Som det fremgår av tabellen over er de fleste av de ansatte i kommunen kvinner.

I personalpolitisk handlingsplan med lønnspolitiske føringer står det at kommunen ved utlysning av stillinger skal tilby arbeidstakere i deltidsstillinger økt stilling der det er mulig. Disse punktene er en viktig del av likestillingsarbeidet i Gildeskål kommune og har stått i fokus ved utlysninger av ledige stillinger også i 2014.

Rådmannens øverste ledergruppe består av sju ledere inklusiv rådmannen. Det er fire kvinner og tre menn.

Personal og organisasjon

I Gildeskål kommune var det pr. 01.12.14 totalt 210 faste årsverk inkl. midlertidig vakante. Årsverkene fordeler seg slik:

Virksomhetsområder	Ant. faste årsverk 2014	% andel 2014	Ant. faste årsverk 2013	% andel 2013
Fellesadministrasjon*)	14,3	6,8	13,8	6,7
Oppvekst og kultur	84,3	40,1	80,4	39,1
Pleie og omsorg	79,0	37,6	78,3	38,0
Helse og sosial	11,2	5,3	11,2	5,4
Plan og utvikling	8,5	4,1	9,5	4,6
Gildeskål Eiendom KF	12,7	6,1	12,7	6,2
Totalt	210,0	100	205,9	100

*) Rådmann, sentraladministrasjon (personal/lønn, IT, servicekontor/arkiv) og økonomiavdeling

Strategisk ledelse er økt med 0,5 årsverk i 2014. Dette er en mangeårig prosjektstilling som i 2014 ble omgjort til fast rådgiverstilling i rådmannens stab. Dette er m.a.o. ikke en reell økning, men en formalisert videreføring av eksisterende stilling.

Oppvekst og kultur har en økning på 3,9 årsverk. Dette skyldes økte ressurser i forbindelse med tilpasset opplæring (2,9) og at en ansatt på folkebiblioteket ikke var kommet med i tallmaterialet for 2013 (1).

Pleie og omsorg har en økning på 0,5 årsverk innenfor demensomsorg. Øvrig økning/differanse på 0,2 årsverk skyldes 0,1 årsverk vakant stilling som ikke kom med i tallgrunlaget for 2013, mens 0,1 årsverk er grunnet avrunding desimaler.

Plan og utvikling er redusert med 1 årsverk, dette er kun teknisk endring/oppdatering som følge av at en vakant stilling som oppmåler, budsjettmessig har vært trukket inn siden budsjettåret 2013.

Sykefravær

Sykefraværstatistikken for 2014 viser følgende:

Fraværstatistikk 01.01. – 31.12.2014 Gildeskål kommune (tall i %)							
Avdeling	E.meld. fravær 1 - 24 dg	Sykemeld. 1 - 16 dg	Sykemeld. 17 - 39 dg	Sykemeld. >= 40 dg	Totalt fravær 2014	Totalt fravær 2013	Endr. 2013- 14 %
Oppvekst og kultur	2,1	1,0	1,1	8,2	12,4	11,0	+12,7
Pleie og omsorg	1,3	0,9	1,6	7,1	10,9	11,2	-2,7
Helse og sosial	1,2	0,4	0,0	3,7	5,3	5,2	+1,9
Plan og utvikling	0,3	0,5	0,0	1,1	1,9	4,1	-53,7
Fellesadministr.	0,5	0,1	0,4	2,9	3,9	5,2	-25,0
Totalt fravær 2014	1,4	0,8	1,1	6,5	9,9		
Totalt fravær 2013	1,1	0,8	1,0	6,9		9,7	
Endr. % 2013-2014	+27,3	0,0	+10,0	-5,8			+2,1
Fraværstatistikk 01.01. - 31.12.2014 Gildeskål Eiendom KF (tall i %)							
Avdeling	E.meld. fravær 1 - 24 dg	Sykemeld. 1 - 16 dg	Sykemeld. 17 - 39 dg	Sykemeld. >= 40 dg	Totalt fravær 2014	Totalt fravær 2013	Endr. 2013- 14 %
Totalt fravær 2014	0,9	0,4	0,2	5,9	7,4		
Totalt fravær 2013	0,8	0,0	0,0	3,5		4,3	
Endr.% 2013-2014	+12,5	-	-	+68,6			+72,1

*) Ev. avvik ved summering tall sideveis skyldes avrundinger til nærmeste desimal innenfor enkelt- kategorier.

Totalt sett viser sykefraværet i kommunen en liten økning på 2,1 % - fra 9,7 % i 2013 til 9,9 % i 2014. Gildeskål Eiendom KF har en stor økning på 72,1 % - fra 4,3 % i 2013 til 7,4 % i 2014. For kommunen fortsetter nedgangen på langtidsfraværet, mens for Gildeskål Eiendom snur utviklingen og vi ser en økning av langtidsykefraværet. Gildeskål Eiendom øker relativt sett kraftig, men ligger fortsatt under kommunens gjennomsnitt.

Arbeidsgiver har kontinuerlige fokus på jobbnærvær og arbeidet med å få ned sykefraværet. Fellesadministrasjonen har i 2014 vært ute på alle enhetene i egne personalmøter hvor fokuset har vært på IA arbeid og uformelle organisatoriske leveregler. Det gis jevnlig informasjon direkte til alle ansatte, ikke bare til de sykemeldte. Det har og blitt fokusert på rutiner rundt oppfølging av sykemeldte, og videreføring av arbeidet med bevisstgjøring av den ansattes rolle og ansvar i forhold til ergonomi og egen helse.

Etisk standard

Gildeskål kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette og plikter lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglement som gjelder for kommunens virksomhet. Kommunen har utarbeidet egne etiske retningslinjer.

Gildeskål, 15.april 2015

Helge D. Akerhaugen
Rådmann